

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Apologia Explicationis Gavsarvm [!], Cvr Cvm Gregorio à
Valentia Hispano, Iesuita Ingolstad. de hominum
mortuorum, Statuarum, Imaginum, &c adoratione, non sit
amplius disputandum: Et Refvtatio ...**

Heerbrand, Jakob

Tvbingæ

VD16 H 960

Clarissimis, Ornatissimisqve ... Domino Magistro Samueli Heiland, Decano
spectabili, Ethices, Doctori Philippo Appiano, Mathematicum, M. Georgio
Lieblero, Physices et Rhetorices, M. Georgio Hitzlero, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-36573

CLARISSIMIS, ORNATISSIMIS.

QVE PIETATE, INSIGNI ERUDITIONE, ET VIR-
tute, prestantissimis viris, Domino Magistro Samueli Heind.
Decano spectabili, Ethices, Doctori Philippo Appiano, Maibens.
M. Georgio Lieblero, Physices et Rhetorices, M. Georgio H.
Oratoria, M. Martino Crusio, utriusq, lingue, M. Georgio Bar-
baro Dialectices, Collegij Philosophici in Academia
Tubingensi publicis Professoribus eximjs,
amicis suis. S. D.

IACOBVS HEERBRAND D. ET PRO-
fessor Theologus in eadem.

Vm diu multumq, materia de crassissima, horren-
impia, abominanda, verboq; Dei damnata, Pom-
multiplici Idolomania turpissima, quam in mortuorum
hominum inuocatione, panisq; magia consecratione
Deum, metamorphosi Ouidiana, conuersi, statua
item, & imaginum, ostiumq; cadauerinorum, vtraq;
plusquam Eihnica adoratione, Romanenses exercent: ab Hispano Grego
Iesuita Ingolstad. patrono turpitudinis istius, & me (ab ipso prouocato)
scriptis aliquot, vltro citroq; editis, agitata, disputataq; esset: egoq; ex
motis sacrosanctæ Scripturæ, tum etiam antiquitatis testimonijs, ad
Ecclesiæ Romanæ praxi, illius demonstrassem, prostituisse, conu-
cissent impietatem, quam ne vnico quidem ex eadem de prompto, in Quatuor
suis contra me libris, etiam à me multoties monitus, probare potui testimo-
nio: Visum est mihi, acta iam, plana; reddita causa, sinem tandem conuen-
tionum istarum facere, illisq; imponere. Ideoq; causas mei consilij recen-
sui & explicavi veras, iustas, & graues, propter quas non amplius mihi
cum homine proteruo, contentionsq; quam Veritatis, magis studioso, de illa
sit disputandum. Et nihil in hoc argumenti genere contra eum scribere
amplius proposuerã: præsertim, cum ad absurda esset redactus, principiaq;
negauerit Theologica, que recensui ordine. Sed quid sit? Hoc meo silentio,
stolidè superbus homo, pro ingenio suo Thrasonico, pueriliter admodum, in li-
belli sui fronte, & Responsi titulo, exultat, & ad Victoriam, quam de me re-
porta

Officina Typographica Alexandri Höckel
Anno M. D. LXXXI

Præfatio.

veritatem, triumphumq; abutitur: desertorem me cause appellat, qui
affidentia pugnam detrectem, deq; palestra illi cedens, certamen
sequi recusem, & de victoria parta, ex Esdra historia, sententia prola-
ta, negatur, qua scribitur: Veritas manet, & inualefcit æternum, & vivit
& cadmet in secula seculorū. Hoc ipsum multis agit victoriosus Hisp. & in
præfatione, in qua tot ferè sunt mendacia & triumpho, quot verba:
tantum non lopear, Vici, exclamans, mibiq; tanquam à se victo, sarcas-
mū alludit.

Sed Thrasionem & vivit ante victoriam canere, hoc Libre, Deo
hæc me inuade, demonstrabo. Manet quidē, inualefcit, viget, vincit, & obtinet
Veritas æternum, Verūm hæc non in clamoribus consistit barbaricis. Sed in
Verbo Dei, quod in sacris descriptum extat voluminibus. Vnde in contro-
uersijs Theologicis testimonia & confirmationis argumenta, non ex signen-
tis hominum fallaciam, demonum apparitionibus, somnijs, traditionibus hu-
manis, Pontificum decretis, alijsq; similibus nugis Papiisticis, petenda. Illis
Hisp. miser, planè se desitui, in hac nostra controuersia suo testatur si-
lentio. Vt maximè enim hæc miserim semper inde ab initio: mutus ta-
men hæstenus magis, quàm piscis, aut rana Seryphia, fuit, quantumuis ver-
bosus alius, graculoq; loquacior, Archite crepitaculum. Tandem magno
latu, multaq; promittens, cum parturirent montes, nascitur ridiculus sus:
Verbum Dei non Scripto solū contineri respondet Sauinta, sed etiam absq;
Scripto, quod Ecclesie voce sonet: quod, inquit, non negatur nisi ab hæ-
reticis, hoc est, Vt vno verbo expediam, mentemq; eius explicem: Quic-
quid Romanus Pontifex, eiusq; sentit & docet Ecclesia, parem ad pietatem
in Scriptura S. vim habet, & pro oraculis spiritus S. verboq; Dei est
colendum. Hæc autem docet: Sanctos Vita hæc sanctos, inuocandos: si-
cut & statuas ac imagines adorandas. Ergo, &c. Sed & in specie in-
ter sacra cultus istos sue Ecclesie, de quibus disputamus, contineri ait:
ex eadem constat, spontaneos quoq; cultus, hoc est, de humano ingenio
inuentos, Deo, nõ solū gratos, sed & gratissimos esse. Quod tamē falsissi-
mè purū putū esse mendaciū, cuius planè contrarium verū est, probare
possimus, cū totidē literis ἐθελ, ὁρῶμεθα, id est, volūtarij damnemur.
Sic quoq; eosdem ex Scriptura alio testimonio probare conatur:
Quis p: cepit obedientiam erga prepositos. Hæc, & alia horū similia
):(ij in quarto

Col. 2.

Præfatio.

in Quarto & postremo Hispani contra me Libro, sicut & præcedentibus extant. An nõ hæc Euclidæis firmiora sunt demonstrationibus, & testimonij comprobata mortuorum Inuocatio, & Statuorum detestatio? Quis igitur porro negabit Heerbrandum in hac causa ab Hispanis huncq; merito triumphare, quod ille ad hæc eius fundamenta respondere potuerit, ideoq; cause diffidentia, certamen detrectauerit?

Et si igitur constitueram nihil amplius contra Hispani scribere, quæ pietates vel mediocriter in Religione Christiana instituti & nostri animi intelligant, et respondere atq; refutare facile possint: Et quod propositum habeat ille gloriam, quam Venatur superbi gloriæ mancipium, ut dicitur tacet, sed postremum, non tam Respondendo quã respondendo, reuera more, obtinet, popularem captans applausum, Victoriam apud suos & osus, meo abutens silentio, consecutus videatur. Ne tamen solidum boni sit gaudium, cum etiam pax cuiusq; à Vicini cuiusq; dependeat atque in arenam redeundum mihi fuit. Quasi Verò ad clamores illius, qui valet multum, incipias, quarum sunt plurimæ, Adolomaniam eius namque inanis, multiplicem, impietatesq; propemodum innumeras, hominibus, telis è Scriptura S. petitis destituta, hacq; parte placè inermi & claudere respondere mihi, per Dei gratiam, ex tempore sit difficile? Sicut enim beneficio, hac præterita hyeme, licet alijs pluribus officij mei laboribus (ut alias taceam occupationes publicas) nullum ferè prætermissem, quod non vel in Schola, vel Ecclesia docerem, occupatus: Tractatum quoque ipsius de Missa prolixum, contra me ab eodem editum, refutavi & respondere absolui dudum.

Quamuis molestum sit cum isto certamen, non quod nouæ & inuentæ, vel erudite & subtilia afferat argumenta, quæ nulla habet, aut offert talia ex Hispania. Vetera enim sunt, vulgaria, & detrita Scholasticorum & vulgi Pontificij, quæ calumnijs, Sycophantia, Sophistia, mendacijs & impietate, verbisq; non nihil proposita elegantioribus, quasi nouæ & soluta uocata, producit: Sed quod de primis disputandum mihi sit cum eo, principia Theologicis, quæ negat, quod præcedenti demonstravi Libro.

Habeo præterea, quod non iniuria de certaminis nostri inaequalitate, seu iniquitate potius, conquerar, quam iniquè id sit comparatum: quod aduersarij Scripta liberè passim spargantur, ne mine impediante apud nos quod

Præfatio.

Contraria Scripta ferre possumus, ut contrarijs iuxta se positis, veritas
clucescat. Nostræ Verò Responſiones ab aduerſe partis hominibus
prohibeantur, cum in iudicio ſemper Rei, quàm Actoris partes, de iure
verem habeant amplioſem. Qua de iniuſticia cum ante a conqueſtus eſſem.
non modo mihi illudit Hiſpanus: Sed interin furor iſtius Diabolica Eſauita-
tis ſocietatis creuit, qua hoc effectum eſt, ut tota ditione, in omnibus locis,
publico Edicto propoſito, omnia noſtra ſcripta, quaſi Heretica, illorum iudi-
cio ſint proſcripta, perpetuumq; iudicium exilium, addito mandato, quo
magiſtroribus omnia illa tradi à ſubditis iubetur, niſi grauiſſimas experiri
maſt penas.

Non accuſo Magiſtratus, & bonos Principes, quos naturam et edu-
cationem, ad humanitatem & clementiam formate notum eſt, cum nihil ſit
magnum, quod non idem placidum: ſed Eſauitas iſtos, peregrinos homines,
qui nos, ut olim Pſeudoapostoli, demos tantum viduarum penetrant, ve-
rum in eodem Sathanae ludo melius edocti, in Principum irreſperunt aulas,
illisq; blandis ſuis & perſuaſibilibus ſe inſinuam verbis, & ita ſe ingerunt,
ut conſcientijs illorum dominantur ac imperent. Hi ſtabella ſunt Diaboli,
ut ſanguinam, & doſoſi, Cainica ſoboles, Doegite, alterum pedem in cu-
pis alteram in Caibedyis, quas occupant, habentes. Hi Furia ſunt inferna-
lis, que non odium ſolum nobis conſtant Magnatum, contra nos, noſtramq;
doctrinam & Religionem, Baalita & maledicti homines, eos concitantes:
ad aurores ipſi crudelum ſunt edictorum, animos illorum inflammantes,
ut ſibi ſubſtrato: Hereticis (quales nos eſſe, bipedum ipſi nequiſſimi, innume-
ris, cum animati erroribus & Hereſibus, ſcelerata pronunciant) fidem non
mandam: quam tamen hoſtibus quoq; datam, honeſti Ethnici, minime fal-
ſum ſtatuunt, necum Chriſtianiſ, qui eodem Baptiſmatis ſacramento
initiat. Quorum non ſcripta ſolum in hanc extam ſententiam publica,
pro dolor, triſtia queq; exempla, qua notiora ſunt, quàm ut verbis opus
ſe enim loquitur iſa. Sicut poſtremo ſuo ſcripto Hiſpanus nihil diſſimu-
lante fateatur, ſe ſuis Principibus auctores eſſe, & hortatores, ut hæc
ſarum fol. 30.

Explicat. cau-
ſarum fol. 30.

);(uij spiritus

Præfatio.

Spiritus filij sunt, à quo etiam agitentur, manifestam faciant. Quamvis
 um in noxalem, hac in parte, Tyrannus Turcicus, quantumvis barbarus, &
 crudelis, prophanis istis Esauitis & Pontificibus, qui Christianam profecti
 & amplecti videri volunt Religionem, equior est, huic natio, in summo
 sui regni sede, nostram fert Religionem, Græcorum etiam & Latinorum,
 eiusque exercitium publicum, adhibitis insuper custodibus ad templorum
 res Ianizaris, ne à quoquam perturbetur. Quin Romanus quoque Pontifex
 in Vrbe Roma Iudeos fert blasphemos, quos non ignorat saluatorem mundi
 Iesum Christum, eiusque matrem, D. Virginem Mariam, quotidie conuocare
 & probris afficere. Nos Verò, nostramque Veram & sinceram, Veram
 confirmatam Religionem, qua Deum Verum, Vnum & trinum, agnoscimus
 & colimus, Christum Mediatorem, Redemptorem, Saluatorem credebamus
 eiusque nomine iuxta ipsius præceptum, Deum patrem, in spiritu sancto
 inuocamus, eum iuxta Verbi ipsius præscriptum colendum pie docemus
 sacramentisque secundum institutionem eius vti mur: hos, inquam, nos tolerare
 nolunt, ne videlicet à Maiorum suorum Virtutibus degenerent. Ita
 enim Tyranni olim Ethnici, Idololatæ turpissimi, omnis generis Idolorum
 Religiones, Deos quoque ignotos, colebant, vnde, ne quis illorum se negligens
 esse ferret, (quæ erat ipsorum superstitio, impietas, & Idolomania) statim
 extruxerunt, quos omnes & singulos religiosè colendos censebant. Ita
 Verò veram Christianam Religionem ferre noluerunt, sed crudeliter
 prosequantur, in miseros horribiliter seuiantes Christianos, adeo, ut ipse
 dem Imperium Rom. in solitudinem & vastitatem penè redigeretur. Este
 dem planè ad modum Esauite, hominum genus crudelissimum, multipliciterque
 & horrenda contaminatum Idolomania, non suo patri, Pontifici Rom. aliisque
 Magistratibus, auctores sunt, ut Iudeos blasphemos ex Vrbe & diocibus
 suis eiciant, (Diabolus enim Diabolum non eicit) sed Christianos Veros,
 Deum sincerè colentes, non Vrbe modò & Italia pellant, sed eam partem
 exterminent, opprimant, pessudent, excindant, extirpent. Sic nostra quoque
 scripta, è Scripturæ S. S. fontibus limpidissimis de doctrina Christiana syn-
 ceròque Deicultu, Furie istæ infernales, diligentissima instituta & habita
 Inquisitione, conquirunt, contra conscientiam miseros Christianos, seruis-
 marum poenarum comminationibus, ut tradant, vrgent, carnifices Esauite,
 Diocletiani, non Iesu, socij, quos Sathan infernalis, filios suos, exclusivè
 permittit

Præfatio.

malorum inuentores, ut potentia Magnatum armati, vniuersos secum, Reipublica pacem, ocium, & tranquillitatem Germaniæ, non in ipse ista exotica non curant, sed oppressam seruitute capiunt. Quibus ipsi alienigenæ dominantur, rerumq; poliantur) perturbent, excitant. In Palatium Verò Mariæ impiissimum, idololatricissimum, sacrilegum & blasphemum, quod toties illis est obiectum, ad quod obmutescunt omnes, quodq; colore nullo pingere hæc tenebris unquam, nedum defendere, conati sunt. Tegernsee, Monasterio Bavarie, denuò nuper excusum, miseri miseris miserè circumuentis obtrudunt, ut omnibus palam faciant Diaboli isti socij, non omnes solum se admonitiones pias superbe contemnere, Ecclesieq; Christi percontatæ, plorantibus, propter istas abominationes turpissimas, illudere & insultare: Verùm etiam summo se hoc dare operam studio, ut quam plurimos secum in perpetuum, sua obstinata malicia, & idololatria pertinacis, exciunt, inferniq; barathrum, pertrahant. Metuunt lucifuge isti, male sibi consilij, nebulones pessimi, ne Vanitas, errores, impietas, & idololatria exponant, luce Verbi Dei in scriptis nostris detecta, ab alijs agnoscat, abijcatur, damnetur, agnita ab ouibus voce sui pastoris: sed se solos lupos sauos & rapaces volantes, & sues, sauias, grunnientes, audiri volunt. ceci cæcorum Duces. Ideoq; aditus omnis, via omnis, nostris scriptis est præclusa, ne ad istos eis pateat accessus: propter quos magna ex parte scribendū vixissemus laborem.

Si que ergo duriora in nos, nostrisue, statuuntur & fiant, non Matribus imputamus, sed flabellis istis, quæ incendium hoc excitant & inuolant. Ideoq; hæc etiam nostra, ubi iustus dolor extorquet querelas, non in scriptis politicos, sed Esauitas istos, horum omnium malorum auctores, intelligi volumus. Sed viut seuiant isti, nostraq; proficiant apud suos, hanc firmiter tenemus consolationem, quod, iuxta Apostolorum noster non sit irritus in Domino.

Quod autem Layolanus iste, Hispanus, ad Doctorem in Ecclesia iudiciū hoc nequaquam ego subterfugio. Sed hanc nostram cont. ouersiam, in ipsa idololatriæ definitione, tum de mortuorum hominum inuolantibus, statuaturq; & Imaginum, ac ofsiū adoratione, Doctorem in Ecclesia Christi iudicio (non autem Esauitarum) prophæta in Verba Antichristi Rom. decretaq; eius Verbo Dei damnata, et sacrilega

Præfatio.

sacrilega sunt iurati) iuxta doctrinam Apostoli. Propheta duo aut tres dicant, ceteri autem dijudicent, subijcio.

Quamuis non dubitem, & apud Aduersarios multos esse, quosifos Papatu errores agnosant & improbent. Sicut etiam Georgius Sander, vir egregie doctus, modestius multo de eis scripsit, quam vulgus Esauticum, Canicum & Pharisæicum, cui hac de causa ille displicuit, non omnia Papatu absurda & impia probarit.

Ideoq; vobis, Viri clarissimi, pietate, doctrina varia & multiplici culti, ornatissimiq; pro nostra animorum & studiorum conuentione, vestroq; iudicio accuratissimo, mecum hoc dedico scriptum: quod non modo omnium Philosophiæ partium, verum etiam egregia Theologiæ cognitione instructis, quam non obiter tantum gustastis, sicut aris Nil aquas, sed etiam à teneris, deinde & in hac, & in alijs Scholis, magna cura, diligentia, assidua, studioq; assiduo ac meditatione, per omnem vitam didicistis: eamq; partim in scholis & templis docuistis ipsi, partim etiam cum periculo foris, rum confessi estis. Quare vos dextrè de hac controuersia iudicare possibitis artis præceptis, quorum quædam passim in hoc scripto sunt in scriptis, idq; causa & aduersario postulanti bus, minime ignorem aut dubitem. Vos quoq; sobriè Philosophari vestramq; professionem, nostræ sanctæque & Domine, famulam seruire velle scio. Quod ut ab animo præcipuissimum vestriq; ordinis & studiorum amanti ssimo, æquo benignoq; accipiatis animo, etiam atq; etiam rogo. Ego vicissim vobis omne mecum factum & operam deferro. Deum patrem liberatoris nostri Iesu Christi tota pretere ore oro, v: hæc nostra sancta studia virinq; clementer intra suas mœnibus libera custodiat, quo seruiant glorie nominis ipsius illustrande, & propagande doctrinæ celestis sinceræ & incorrupte ad nostram posteritatem, & ad nostram, multorumq; aliorum salutem faciant, ut & in hac vita cum reatè agnoscamus, inuocemus, obediamus, ipsiq; grata faciamus, nobis & alijs salutaria, & in altera perpetua beata vita, cum sanctis & astis angelis, omnibusq; beatis in omnem æternitatem celebremus. Amen. Scripsi Tubingæ Anno. 1581. Calend. Februar.

Jacobus Heerbrand D. & Professor Theologia.